

NĒĒN DĀŅ RĒW

Ke kər lieth laat locä thukä thin tin dit, cu lat locä thukä thin cuuc ke thiel ram mi nan je nhiam. Cu duoli tin caa lat locä thukä thin lat reydiēn koac, cu ken tä ke buom wec kene thiel pälä piny.

Ci ger mi diit rōde laat kä puo-le-tik kene cian nəcə xōaa. Cu thiel pälä piny min wä ke mi reepe ni rōde ney ti nuan jakä xöö bi ken ε jaal, ke xöö bi ken dhörkien bany piny ke görien ke luäk “muun nēeni tin lor,” Noth A-me-ri-ka.

Kä Yu-rōp, cu rik ε ti tuok ke kac nath raar. Cu Pi-rēny cuon ε la wec en nhiam min ruac ke ε kume mi thiel Kuoth kä Yu-rōp en ci Cop.

ε ben ni kä jen guaath εmō, cu Kuoth “nēen dan rēw” gan. ε nu ci tuok kä ke mō ke jen guaath ε bec bec εme rey lēnjä ciēnjä ran?

Ken nēen dan rēw ke nani?

ε pek mi nindi ci ken ruac neenādiēn lat ke je?

Liw ken idi?

ε ney jiac ke ke lith kene wādiēn Rool Nhial?

ε nu ci tuok kōre mō?

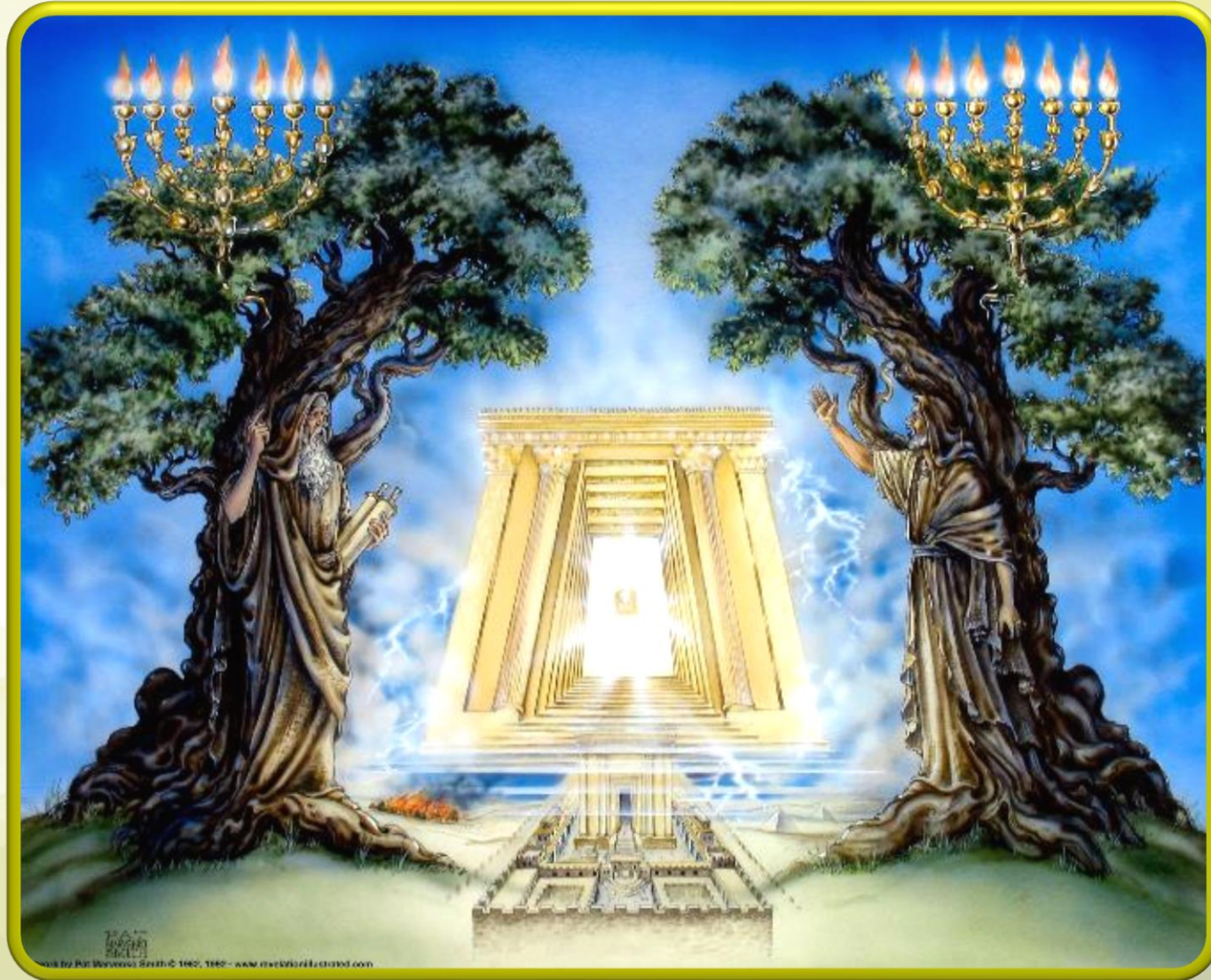

KĒN NĒĒN DĀŋ RĒW KĒ ŋAANI?

“Kĕn nĕĕn dāŋ rĕw tĭtĭ kĕ jĭen ɔ-lip dāŋ rĕw kĕnĕ cuuŋni lĕmbārni dāŋ rĕw tin cuŋ nĥiam Kuār ni Kuoth piĕny” (Nyuuth 11:4)

Mĕn caa lat kĕ kuĭ jĭen ɔ-lip dāŋ rĕw kĕnĕ cuuŋni lĕmbārni dāŋ rĕw kĕ (Nyuuth 11:4) nanĕ kōn kĕ Dhek 4. Rĕyde, kĕn jĭen ɔ-lip dāŋ rĕw tōtō kāmke liĕth raar thĭn mĕn baa kule lāth kĕ cuuŋ lĕmbāri mĕn tā lĕmbārni bārōw rĕyde (Dhek. 4:1-3 , 12).

Kĕn jĭen ɔ-lip “Kĕ kĕn rĕw tin ca yĭr” kĕel kĕ cuuŋ lĕmbārni, cuŋ kĕn ɛ la “ruac Kuoth Nĥial” (Dhek. 4:6, 14). Mĕn lotni Ruac Kuoth ee wal kĕnĕ Ruac Kuoth ɛ thiak ɛ.

KĒN NĒĒN DĀŋ RĒW KĒ ŋAANI?

Ci Bay-bol Mo-theth kēnē E-li-yaa caat kē
nēen dāŋ rēw kā Nyuuth 11:

Ca rō rony kē
bieyni cuali (3)

Cuŋ kēn nhiam
Kuar ni Kuoth
(4)

Kā mi tēēkē ram
mi goor yōō bīkē
moc riēk, bā mac
raar thokdien (5)

Ci kē puaar gāk, kē
yōō /ci nhiaal bi
dēm. (6a)

Ci kēn pī loc ni
riem kā ci kēn rik
nōōŋ (6b)

Caa Bay-bol
gaŋ guaath
rikā

/Kān Kuoth ē
nhōk en yōō bi
rietkē bath.

Kēn riet Kuoth
tin tā rēy Bay-bolā
tee kē luāŋ kē dāk
Jī “tērē”
(Yir-mē-yaa. 5:14)

Ram mi yēr Bay-
bol /cē nhial
Yiēekā mēn Gōaa
en Rēl rōdē bi jāk
(mēn la liēth).

Ney tee ci Bay-bol
diany kā rōdien ē
kēn cua kam raar
tō kā rik kēnē
muth yiēē mee ci
tuok kā run tee tā
däär.

Cetkē Muthe kēnē E-li-yaa, ci Bay-bol cuuc ē lōŋ kē cian jāäk; bē kör tēr kē kumēni ti thiel ŋath; kā bē nhōk mi diit
jiac nhial...ci lēŋ cienā naath ē nyoth en yōō ci ruac gōökā nēmē pen thin kē guaathdē.

Ɛ PEK MI NINDI CI KƐN RUAC NEENÄDIƐN LAT KƐ JƐ?

“Kä bā nēenkā daŋ rɛw ti ca rɔ rony kɛ biɛyni cuali kam buɔm kɛ yöö bike ruac Kuoth lat kɛ nin ti bathɔɔr kɛl wiɔdɛ kur rɛw wiɔdɛ jien bækɛl.” (Nyuuth. 11:3)

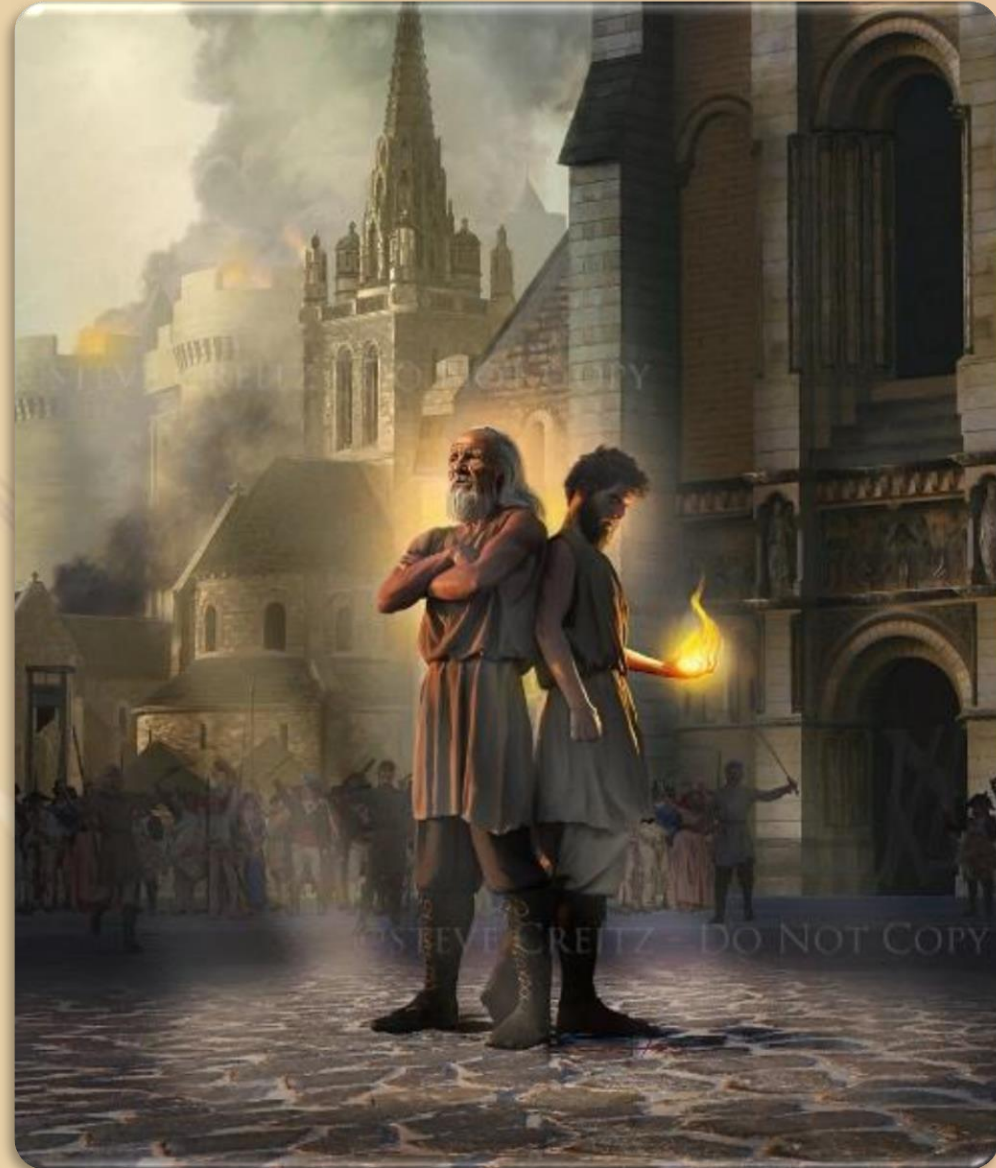
Nyuuth ciökä 11 tookɛ jɛ kɛ nyuuth Luak Kuoth Rool Nhial, kɛnɛ nɛy tin pal nhiam yikä (Nyuuth. 11:1).

Kal Luak Kuoth Rool Nhial ɛn tä raar ɛ wiɔ muɔɔn, mɛn bi “Jur” – nɛy tin /thiɛl ŋath – “wec in rɛl rɔ” ɔɔany – mɛn lotni nɛɛ Kuoth – kɛ päth 42 (Bäth. 2).

Kɛ jɛn guaath ɛmɔ, baa riet Kuoth kum kɛ “biɛyni cuali” – min lot ni cuɔc ɛn diit - (Bäth. 3) [Päth 42 x Nin 30 = Nin 1,260 (rɛy ruac göökä, kɛ run 1,260)].

Ɛ tookɛ ni kä ruɔn 538, ci duol Röm ɛ took kɛ mi jakɛ ŋiicnikɛ kɛ mi läthɛ kɛ wii Rietni Kuoth, ɛ cubɛ ni kä yöö bɛ naath pen kuen Bay-bolä kɛnɛ kuɛthɛ kɛ nɛy tin tä kɛ Bay-bol lith, kiɛ nɛy tin kuɛɛnɛ amäni cian ŋath ɛn caa lat rɛyde (ŋiicni kɛ).

Mee ci guaath ɛmɛ thiak kɛ thuɔk, cu laat locä thukä thin lon mi tot jäk kä cian jiaäk min cian kɛ kɛ. (Mɛ-thiw. 24:22).

LIW KĒN IDI?

“Kä mi wäke nändien wä thuk ke lat, bi ley in bä raar kəkä mi thil piny nyiëeny ke ke. Be ke puat kä be ke näk” (Nyuuth 11:7)

Koak en thiel piny men caa lat kä Nyuuth aa:o latde ni guaath en ciän yiëy ti jiäk thin (Nyuuth. 9:11; 20:1-3; Luk 8:30-31). Ley nyoothe ni luaj kumekä kie luaj nãthã (Cetke lëy tin kokiën tin tä kä Nyuuth kene Da-ni-yel).

Ɛ luaj en mith ci röde jiec ɔ ke thuk runi ti 1,260, mi lotni, ruon 1798?

Kac raar Pi-reny, cue röde tok ke ruon 1789, cue cua jen tuk kä men coalke i “Kume mi toun naath” (1793-1794), jake je kä joc elon en xöö ε na tä joo kume kä neme: Cey-tan kene yiëy ke tin jiäk. en kume neme lat ke je ke dup diok. (Nyuuth. 11:8):

Tho-dom: Kac raar ce guaath ciënjã thielã pöcã (leerã) nöön

I-jëp: Kumeni tin thiel nãth (Xöth. 5:2), /ci ken dieer ke pal “kuthni cãrikien”

Ke guaath en baa Yecu puat jiaath: Thöp Yecu ke röde baa je xër

Ke jen guaath emε, cua cian nãthã cu pãl, kä cua Bay-bol lök kä cua je cuath.

“Luan en thiel cian n^äthä kene ruc t^ongä naath tee ci ru^ec kan kä Pi-r^eny ke guaath kacä raar, ci ken kör nok ke ne Kuoth kene Ruacde min Rel Rode ke du^oop mi /kän xow e mer nen ni wal. Cua pal Kuoth cu woc ke duol mi caa dol e ney tin ditni ken kä kum. Cua Bay-boli ruol kä cua ke wan e joc nham nath ke du^oop mi nyooth ni thiel luthä ke pek e dee kene luän ke nyooth ke je. Cua Nut Kuoth cu yur piny ciökni nath. Cua Duoli Bay-bolä cu woc. Cua cän lonä jokä cu lath gekä, kä ke guaathde cua cän en wälien cu rialikä ke kui tethkä loaac kene kuethni Kuoth. Cua Boony kene miath can Kuar cu gok en xöö caa ke lök. Kä cua lääri ti laar je en xöö lia e nien mi doraar, cua ke cu puat guathni kunyä e joc.”

Ɛ NƐY JIAC KE KE LITH KƐNE WÄDIƐN ROOL NHIAL?

“Ke kər nini daŋ diok ke nuth cu yiëe teekä mi bä kä Kuoth coth rɛydiɛn, kä cuke rɔ_jiëc cuɔŋ, kä cu dual mi diit ben kä nɛy ti ca ke nen” (Nyuuth 11:11)

Ke cänkä 26, kä pay Wäl-Kel 1793, Cu Pa-rith ɲut kam raar mi däk cian ɲäthä. Cua ɲut eme däk ke cänkä 17, pay Bäkel 1797. Ke jen guaath runi daŋ diok ke nuth, cu Pi-rëny tä ke goy loaac kene tethloac ke ɣöö caa je “jak kä lor” kä ruëc ciɛŋä ɲäthä min col ken ɛ en ɣöö ɛ ruëcä mi ciɛŋ naath ɛ jiäk, kä lat ken ɛ en ɣöö ci ken jow Bay-bol jak kä bit. (Nyuuth. 11:9-10).

Kä ɣöö dee kule biɛt ni jen kie dere bath, cu Bay-bol jiac ni röde nhial ɛ bum elɔŋ ke taa ki ken mer tuok. Cu mi-cini Prö-teth-tant Ruacni Thukni Kuoth ti gow naŋ ken ni ɣɔaa diaal (Nyuuth. 11:11).

Wi-liam Wil-ber-puoth cuɛ buɔn ji Bay-bolä men nhiam yiath piny ke 1804 ke ɣöö dee Bay-bol dääk kä naath ke buan. Cu Bay-boli tin tä tetni naath rödien rep ni ke bathdɔori, ɛ mäni mee ce cop ni kä ɣöö ɛ jen Bok en caa kək ɛ lɔŋ wii muɔn. En täame, en dääkni Rieetni Kuoth /ciɛ mi dee luän ke káp cuɔŋ. Ci Kuoth ɛ lath kä taa mi thieɛ ram mi dee je luän ke mi däke je thin (Nyuuth. 11:12).

Ε ΗΥ CΙ ΤΥΟΚ ΚΟΡΕ ΜΟ

“Kä cua luaak Kuoth in te nhial lep, kä cua thanduk matdä ruac Kuoth nen rey luaakde. Kä cue teke yiel kene wuow mi diit, ke maar kene lath pieny, ke nhiaal guiyni mi diit” (Nyuuth 11:19)

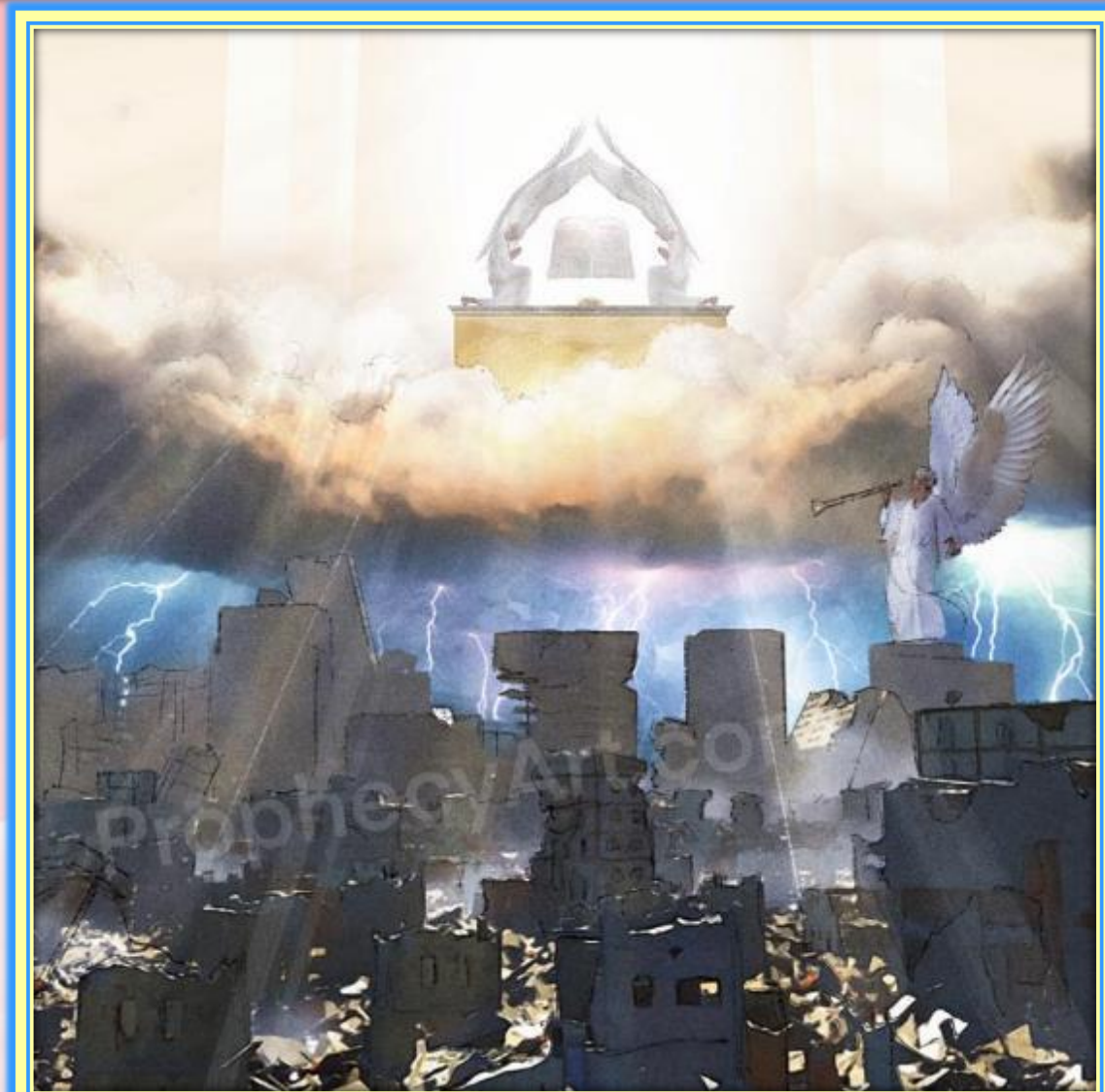
Ε tooke ni kä “jiec lith” neeni dan rew, ε jen tuk kähä men joak kä kör wec muon en diit: men la guaath en joak.

En guaath emε be wä thuok ke ben Kritho en rewde, guaath en bi kuäari diaal ben piny Yecu, kä be cu ruc amäni cän kel (Nyuuth. 11:15).

En guaath emo baa je böth ε wan loaac dööri, kä beε guut ke guaath en baa däk ni “ney tin ca xow däk” (Nyuuth. 11:18).

Ken ti diaal titi caa ke nöön ke taa cienä palä Rool Nhial (Nyuuth. 11:16-17), men guut ke nyuuth thandukä matdä ruach rey Luak Kuoth Rööi Nhail (Nyuuth. 11:19).

Ke cuopde en “guaath luok” (Nyuuth. 11:18), cua xow nyuoth men baa luk ni luk: ε la Ηut Kuoth dan wäl tin tä rey thandukä matdä ruac.

“Yiëë en Goaa en Rel Rode laa tee keel ke ram mi göör Rieet Kuoth ke Thuok, luäke je ke xöö be thuok tin caa t^ëë ηac. Bi buay Koothä ben rey cäräde, be je thil ke thuok ke taa mi jidit, kä tä ke luot mi diit mi pay tuok. Ce cu thian ke tethloaac mi kän mer tuok kä je ni wän. Ci mal Kuoth bän kä je. Cua gooy thukä ηac elon ε läny ni taa en wän. Cu buay Rool Nhial Rieet mer, cu buay ke jak kä joc cetke mi caa batni diaal bil ke daap. Kuoth puonyde cuε cu ruac ke löc nath, jake rieetke kä yiëë kene tek.”

